GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 4. Sambata, 10|22 Ianuariu 1881.

Cu *1 Ianuariu st. v. 1881* s'a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI."

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, a grabi cu inoirea abonamentului.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adressele d-loru *esactu,* aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

☞ **„Gazet'a Transilvaniei" apare dela 1 Ianuariu 1881 de trei ori pe septemana.**

☞ Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei" este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

☞ **„Gazet'a Transilvaniei" va aparé de aci incolo Marti'a, Joui'a si Sambat'a si se va imparti in Brasiovu la 5 óre sér'a.**

Solidaritate.*)
1860—1865.

Brasiovu, 9. Ianuariu.

III. In continuarea espuneriloru nóstre amu ajunsu la capitlulu delicatu alu actiunei nationale din anii 1860. Cei mai multi d'intre barbatii, cari au jocatu unu órecare rolu in acei ani, traiescu inca si pare cà ii vedemu dicêndu-ne: Ve este lesne voue acuma a critică, se ve fi vediutu inse atunci, ce a-ti fi facutu in loculu nostru!

Nu ar' poté dîce nimenea, cà obiectiunea acést'a ar fi lipsita de ori-ce basa. Fiacine, care a lucratu ceva cu intentiune curata si dupa sciinti'a s'a cea mai buna, este in dreptu a dîce càtra celalaltu: „Se te fi vediutu, cum a-i fi lucratu mai bine in loculu meu." Dér' acést'a obiectiune póte servi numai spre aperarea buneloru intentiuni ale celui ce a lucratu, niciodata inse si spre justificarea séu infrumsetiarea a fapteloru lui gresite. Déca cineva comite o eróre in buna intentiune, elu póte fi pentru persón'a lui absolvatu, erórea inse remane eróre si 'si are urmarile ei rele, cu deosebire atunci, candu acela, pe care 'lu privesce, nu recunósce, cà a gresitu, ci inaintéza orbisiu pe fals'a càrare, pe care a pucatu.

Nicairi o eróre nu este mai puçinu scusabila cá in politica, pentru cà nicairi nu póte avé urmari mai funeste. Popórele traiescu dupa acele-si legi cá si indivizii: unu singuru pasu gresitu póte aduce dupa sine unu veacu de suferintie, o mare de lacrami. De aceea istori'a judeca aspru faptele barbatiloru acelora, cari au luatu asupr'a-si grav'a respundere de a conduce unu poporu in timpuri grele.

Cu tóte astea missiunea politica a conducètoriloru unui poporu nu póte pretinde dela ei nimicu, ce ar' stá afara de sfer'a putintiei loru. Ultra posse nemo obligatur; acést'a acsioma strabuna isi are valórea ei si pe terêmulu politicu, ba, ce e mai semnificativu, in politica se considera de cea mai mare eróre déca cineva voiesce se faca mai multu decàtu póte. Esemplu viu pentru acést'a ni sunt relatiunile actuale ale vietiei publice din tierile in care traimu. Aci vedemu cum ocàrmuitorii statului se incórda din resputeri de a ne face pe toti Maghiari si noi nu numai cà scimu fórte bine, dér' suntemu si convinsi, cà le e peste putintia a dobêndi acestu resultatu, de aceea tinemu, cà politic'a loru suprematistica este fórte gresîta si póte avé urmarile cele mai funeste pentru ei.

Déca dela cei ce facu polîtic'a unui poporu se cere cá se nu lucreze cu factori inchipuiti, ci cu factori reali, déca se pretinde dela ei sè 'si acomodeze faptele impregiurariloru reale urméza de sine, cà actiunea loru trebue se fia judecata dupa impregiurarile in cari s'au aflatu. Dupa cum sunt factorii asia e si productulu. De doue ori doui va face intotdeauna in ori-ce situatiune numai patru, si niciodata cinci. Astfeliu si critic'a déca voiesce se fia drépta va avé in vedere impregiurarile reale ale timpului despre care tractéza; nu atàtu aceea ce ar' fi trebuitu sè se faca si nu s'a facutu, càtu mai multu aceea ce potea sè se faca si s'a intrelasatu va formá obiectulu esaminarei nóstre.

A mesurá spre esemplu faptele sevêrsite in sinulu poporului nostru cu aceea-si mesura, care se aplica la unu poporu inaintatu cá Germanii, séu chiaru si cá Cehii Boemiei, ar' insemná a nu cunósce situatiunea reala a poporului romanu din aceste tieri. Atitudinea corecta a altoru popóre ne póte servi de esemplu, dupa care se ne intocmimu si noi faptele nóstre, dér' niciodata nu ni se póte imputá, cà de ce nu amu lucratu tocmai asia cá si aceia, cari au dispusu de medilóce cu totulu diferite de cele ce ne-au statu noa la dispositiune.

Acuma inse se nasce intrebarea, cà óre inainte cu douedieci de ani si de atunci incóce facut'au Romanii din Transilvani'a si Ungari'a celu puçinu aceea, ce le-ar' fi concesu impregiurarile precum si medilócele reale, de cari au dispusu? Facut'amu noi óre totu ce ne-a statu in putintia, spre eluptarea unei esistentie mai demne nationale?

Asupra acestei intrebari trebuie se ne gandimu adi cu totii cu cea mai mare seriositate, trebue se ne supunemu faptele de pêna acuma tribunalului judecatii nóstre desbracate de ori-ce preocupare personala de ori-ce partialitate. De doue ori doui e patru, — si déca amu stá pe banc'a de esaminare si ar' veni la noi chiaru si celu mai intieleptu si respectatu magistru séu celu mai iubitu si respectatu parinte si ne-ar' dîce, cà de doue ori doui face cinci, amu trebuì se repetimu de diece ori si de o suta de ori, cà face numai patru; càci la dincontra amu meritá unu calculu nu de „secunda" ci de — „tertia".

Este neincungiurabilu de lipsa de a ne trage sém'a despre faptele trecutului, càci numai déca vomu ajunge a cunósce erorile politice ce le-amu comisu, vomu fi in stare a ne ferì in viitoriu, cá se nu recademu earasi in ele.

Suum cuique. Se dàmu fiacaruia ceea ce i se cuvine, dér' inainte de tóte se depunemu tributulu nostru de desinteresare si de abnegare personala pe altariulu natiunei!

*) A se vedé Nrii 84, 100, 101, 102, 103 si 104 ai „Gaz. Trans." din anulu 1880. Red.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Foile Kossuthiane cu „Egyetértés" in frunte se ocupa fórte multu cu atitudînea ce voru observá-o Romanii la viitórele alegeri. Corespondentulu fóiei numite afla, nu scimu de unde, cà comitetulu centralu din Sibiiu voiesce a conchiamá o conferintia electorala in Iun'a lui Martiu.

Din Vien'a vine scirea, cà se va institui unu ministeriu deosebitu pentru guvernarea provincieloru ocupate (Bosni'a si Herzegovin'a). Se crede cà consiliarulu Kraus va fi numitu ministru bosniacu.

Unu prosaicu proverbiu romanescu dice: „La malu s'a innecàtu ţiganulu" Asia se vede, cà se intempla si cu faimosulu tribunalu de arbitrii in cestiunea orientale. Tocmai, càndu tóte puterile se declarasera gata a-'lu primi, atunci veni o nota turcésca din Stambulu, care spulbera deodata tóte ingeniósele combinatiuni ale marei diplomatii europene. In adeveru guvernulu turcescu in o nota adresata puteriloru europene respinge tribunalulu de arbitri, propusu de d-lu Barthélemy, St.-Hilaire. Dupa cum anuncia „Agenti'a Havas", acést'a nota turcésca ar' fi unu semnu, cà in Constantinopolu ar' fi ajunsu érasi de asupr'a partid'a pacii. Not'a accentuéza, cà mantienerea pretensiuniloru grecesci constitue unu periculu de resbelu pentru Orientu si pentru intrég'a Europa. Acést'a a recunoscut'o si circularea ministrului de esterne francesu. Pórt'a promite in not'a s'a de a-se tiené, pre càtu 'i va fi numai cu potintia, cu totulu in defensiva. Pórt'a se aréta dispusa spre o arangiare pacinica a conflictului, ce este aprópe a isbucni intr'unu resbelu, ale caruia urmari nu se potu prevedé. Pentru acestu scopu ea propune intr'unirea unei nóue conferintie in Constantinopolu. Acést'a propunere a Portiei otomane lumea diplomatica o interpretéza, cá o cerere de o noua mediatiune a puteriloru pe bas'a hotariririloru congresului din Berlin. O noua mediatiune n'ar insemná nici mai multu nici mai puçinu decàtu o anulare directa a decisiuniloru conferintiei din Berlin — unu ce, la care de siguru se voru decide poterile numai cu greu, ne voindu nici de càtu a-'si dá desmintire atàtu de eclatanta. De altcum o nóua conferintia — dupa cum crede „Nat.-Ztg.", nu ofere mai multe sianse de reusita, decàtu „tribunalulu de arbitrii", care astadi trebue consideratu cá delaturatu cu totulu. „Le Temps" din 18 l. c. scrie, cà Franci'a si-a retrasu definitivu propunerea de arbitragiu, declinandu dela sine ori-ce responsabilitate mai departe. Remâne acum la poterile europene, se afle modalitatea, cum se ésa din impasulu, in care le a adusu nou'a trasatura de siacu turcésca. Cumcà acést'a modalitate nu este tocmai usióra de aflatu, se póte vedé din cele ce se scriu din Berlin „Corespondintiei polit.": In fapta acestui diuariu i-se scrie, cà cercurile oficiale din Berlinu departe de a crede in reusit'a unei noue mediatiuni, sunt mai convinse, cà in cele din urma nu va remané nimicu alt'a de facutu, de càtu se se lase cele dóue state invrajbite se-'si aplaneze conflictulu intre ele cum voru sci mai bine. Totulu ce aru remané puteriloru de facutu ar' fi se iè in de aprópe consideratiune urmarile, ce le ar' puté avé unu resbelu, care in casulu acest'a aru isbucni inevitabilu. Pretutindenea afara de Aten'a domnesce credinti'a, cà grecii nu potu de càtu se pérda in unu asemené resbelu. Ce se atinge de Turci, se crede, cà ei in casulu unei victorie mai multu cá siguru voru fi asia de resonabili, cá se nu pretinda anecsarea de teritorii grecesci, ci sè-se multiamésca cu nesce conditiuni de pace ce s'aru margini la a constringe pe greci, se renuntie la orice revindicatiuni teritoriali, se platésca o despagubire de resbelu si sè desarmeze. . . . Omenii de statu din Berlinu nu perdu din vedere, cà la o asemenea intemplare ar' fi fórte possibilu, cá Russi'a se profite de impregiurari pentru a reclama unirea Rumeliei orientale cu Bulgaria. Ei credu, cà in casulu acest'a Turci'a ar' lucra fórte intieleptiesce, dandu-'si invoial'a la acést'a unire, pe care mai curendu séu mai tardiu totu va trebui s'o admita.

Diarulu italianu „Diritto" dice, cà Port'a a datu in 17 l. c. ambasadoriloru straini din Constantinopolu esplicari verbali în privinti'a motiveloru, cari au silit'o se nu priméscа arbitragiulu propusu. Aceste motive se baséza pe independenti'a suverana a Turciei, care este gat'a se consemtia la o intielegere amicale, inse nici decàtu la o supunere inaintea unui tribunalu de arbitri: mai departe aceste motive se baséza pe referintiele strategice ale tienuturiloru, ce le reclama Grecii si in fine pe referintiele etnografice ale populatiuniloru din aceste tienuturi. — Càtu despre Greci, apoi se mai dîce, cà ei ar ameniutiá, cà déca 'i va parasi Europ'a se voru aruncá incaltiati

imbracati in braçiele panslavismului. Afacerea incepe se devina interessanta.

Resultatulu alegeriloru suplementari pentru consiliulu municipalu din Parisu, cari au avutu locu in Duminec'a trecuta, este fórte instructivu si interessantu in detaliile sale. Din 22 de candidati, presentati de „La Republique française“, organulu d-lui Gambetta, au fostu alesi 17; din contra din cei 8 candidati patronati de „L'Intrausigeant“, diarulu d-lui Rochefort, au fostu alesi numai 2; din 6 candidati patronati de „Justice“, organulu d-lui Clemenceau, siefulu stangei estreme din camera fura alesi numai 3, aceia, cari se aflau si pe list'a patronata de „Republique Française“ Dintre candidatii celoralalte diare radicale si intrasigente n'au fostu alesu nici unulu. Cordonieriulu Trinquet, unulu din corifeii intrasigentiloru, a capetatu duminec'a trecuta in carthierulu „Pàire-Lachaise cu 160 de voturi mai puçine de càtu la 9 Ianuariu. Concurentulu seu gambetistulu Rabagny, a fostu alesu cu o majoritate de preste 1000 de voturi. „La Republique française“ are dreptate, càndu observa, cà poporatiunea Parisului a doveditu atàtu la alegerile din 16 càtu si la cele din 9 Ianuariu, cà nu vrea se scie nimicu de politic'a „aventuriloru“.

In Itali'a au avutu locu in dilele trecute mai multe alegeri suplementari pentru camer'a deputatiloru. Neapole si Roma alesera doi moderati pe principele Belmonte, si pe principele Ruspoli. In celelalte cercuri s'au alesu pretutindeni liberali de diverse nuantie. Mai bine de doue parti din trei a noiloru deputati apartienu fractiunii liberale, care sustiene ministerulu Cairoli-Depretis. Gratia noului sucursu, ce capetara, este probabilu, cà 'i va succede se ducà la finitu reformele financiari si cu deosebire reform'a electorale proiectata de atàtea ori si de atàtea ori amanata. Acést'a este un'a din reformele, pe care le reclama cu mai mare insistentia opiniunea publica in Itali'a. Raportorulu comissiunei insarcinate cu esaminarea proiectului nouei legi electorale propuse de guvernu fiindu d-lu Zanardelli unulu din siefii dissidentiloru si fostu ministru de interne in mai multe rènduri, nu póte fi indoiéla, cà nou'a lege electorale va trece prin camera cu o mare majoritate.

Guvernulu, care se afla in momentulu de façia in cea mai mare incurcatura parlamentara, este de siguru guvernulu Gladstone. Dupa cum se scie in regulamentulu parlamentului anglesu nu esiste de locu dispositiunea de a puté pune capetu la unu momentu datu unei discussiuni óre care. Sunt acum mai bine de dóue septemani, de candu s'a deschisu parlamentulu si inca nu s'a pututu terminá desbaterea proiectului de adresa la discursulu tronului. In acestu discursu se spusese apriatu, cà guvernulu avea se vina, sè céra dela parlamentu autorisarea a luá mesuri coercitive pentru a pune odata capetu agitatiunei agrarie din Irland'a. D-lu Parnell si colegii lui irlandezi, pentru a zadarnici séu celu puçinu a amaná càtu se va puté mai multu timpu autorisarea acestoru mesuri, se hotarira se puna in lucrare manoper'a numita in analele parlamentare anglese „Obstructiune.“ Acést'a manopera consta in aceea, cà neesistendu possibilitatea inchiderii discussiunii (Cloture) ori-care deputatu póte vorbi la orce cestiune, ori de càte ori va voi fara se-'lu póta impedeca cineva. Profitandu de asta impregiurare, in data ce s'a pusu la ordinea dilii o cestiune ori càtu de neinsemnata, numai de càtu cerura cuventulu toti home-rule-rii (deputatii irlandezi). Se intielege de sine, cà in chipulu acest'a cele mai neinsemnate discussiuni ieau nesce dimensiuni fara sfèrsitu si acést'a cu atàtu mai vertosu, cu càtu domnii deputati nu sunt constrinsi sè se mantiena strictu la obiectulu ce se afla in discussiune.

Opiniunea publica obosita incepe a provocá pe guvernu, se iè mesuri grabnice, pentru a pune odata capetu perderii de timpu, la care este condamnatu parlamentulu deja de atàt'a timpu. „Times“ incheià unulu din articulii sei de fondu din urma cu cuvintele: „Tiér'a va trebui se aduca aminte parlamentului, cà datori'a lui nu este numai de a vorbi, ci a si lucra si cà libertatea actiunii nu trebue nici decàtu sacrificata libertatiei desbateriloru“.... Parnell et consortes, fara a tiené séma de asemenea agitatiuni continua a pune tóte pédecile mersului normalu alu afaceriloru parlamentari. Elu in timpulu din urma a luatu vis-à-vis de guvernu, care pèna aci a observatu façia de agitatiunile agrarie din Irland'a cea mai mare moderatiune possibila, o atitudine cu totulu provocatória; éra in parlamentu, renunciandu la tînut'a si limbagiulu seu moderatu de mai 'nainte, a declaratu verde, cà scopulu lui este se nimicéscà cu totulu „landlordismulu“ (aristocrati'a rurala) in Irland'a, care astadi este singur'a classa in acésta tiéra, care mai tiene la uniunea Irlandiei cu Angli'a. D. Parnell crede, cà delatarandu acésta classa 'i va fi pe urma fórte usioru se restaureze independenti'a legislatorica a Irlandei, conservandu numai uniunea personale sub corón'a anglesa. . . Home-rule-rii si membrii Land-ligei irlandese, pentru a ajunge mai usioru la scopulu ce urmarescu, se pusera se provóce intre lucratorii anglezi o agitatiune contra politicei coercitive in Irland'a. Pentru a càstigá mai lesne concursulu lucratoriloru spre aceste scopuri, ei au proclamatu cá candidatu de deputatu alu unui cercu irlandesu, ce se afla vacantu, pe unu tiesatoriu de rèndu.“ — Guvernulu pentru a esi din impassulu, in care se afla, a decisu se céra dela parlamentu se introduca in regulamentulu seu inchiderea discussiunei asia, precum esiste in alte state guvernate de regimulu parlamentariu.

Scirile de pe campulu de bataia din Afric'a sudica spunu, cà lenga orasiulu Pretoria in Transvaal a avutu locu o lupta intre Boeri si trupele anglese; acestea din urma au fostu invinse, pierdiendu 67 de ómeni din 70.

Videant consules!*)

Budapest'a 11 Ianuariu 1880.

Atàtu in jurnalistic'a maghiara càtu si in desbaterile dietali, anume la bugetu, s'a ventilatu si se ventiléza fórte multu intrebarea, óre cari ar' fi causele calamitatiloru parlamentari, economice prin urmare si financiali, de cari sufere statulu?

Unii Maghiari sustienu, cà dualismulu si armat'a comuna impedeca prosperarea parlamentarismului in statulu ungaru, altii cà politic'a esterna si armat'a comuna apasa relatiunile economico-financiale, in fine altii vedu calamitatile nóstre economice-sociale basate in administratiunea defectuósa a municipieloru. Fara a apretiá mai de aprópe insemnatatea acestoru cause, ba chiar' fara a le inegá ori-ce influintia asupra relatiuniloru parlamentare si politico economice ungare trebue se observamu, cà causele cele adeverate ale numiteloru calamitati trebuescu càutate cu multu mai afundu, adeca in politic'a interna a statului ungaru, care petrunde tóte relatiunile nóstre politice economice si sociale.

Dupa cum este cunoscutu scopulu statului, prin urmare si alu politicei lui interne, nu póte fi altulu, decàtu bunastarea materiala si morala precum si inaintarea intelectuala a cetatianiloru sei fara deosebire de origine si confessiune. Activitatea mediata séu imediata a statului trebue sè se estinda asupra ajungerei si a inaintarei acestui scopu. Nu se póte abate nici unu statu dela acestu principiu, fara cá se nu'lu ajunga pedéps'a mai curèndu séu mai tardiu cá o consecintia naturala a abaterei sale dela principiu; acést'a ne constata mai eclatantu istori'a statului turcescu.

Déca intr'unu statu, precum este si statulu ungaru, locuiescu cetatieni de deosebita origine, cari vorbescu deosebite limbi, déca intr'unu asemenea statu cetatianii dupa limb'a loru voru fi tractati de politic'a interna in modu neegalu, unii mai multu, altii mai puçinu favorabilu, atunci statulu respectivu s'a departatu dela principiulu susatinsu si si bas'a lui este alterata. Consecintiele acestei alteratiuni suntu asia de multe si atàtu de diferite, incàtu pentru ale esauriá cu statistic'a a mana ar' trebui cineva se scrie tomuri intregi: noi inse ne vomu margini de a atrage atentiunea onoratului publicu numai asupra aceloru consecintie impreunate cu tractarea neegala, respective cu vatamarea egalei indreptatiri din partea politicei interne, cari suntu mai batatóre la ochi.

Se ne ocupamu mai antaiu de influinti'a, ce a esercitatu si esercita neegal'a indreptatire asupra vietiei nóstre constitutionale. Statulu este, dupa cum se scie, aparinti'a organica a unui poporu (nu si a mai multora? Red.) care trebue sè 'si aiba vointi'a sa. Acésta vointia statulu din nenorocire o póte esprimá si pune in lucrare numai prin individi, cari chiaru in puterea individualitatii loru sunt aplecati a pune vointi'a loru individuala in loculu vointiei statului.

Spre a delaturá acestu reu popórele si barbatii de statu de multu s'au cugetatu de a aflá corective, cari se constringa pe organele statului, cá se puna in lucrare vointi'a statului, eara nu pre a loru individuala. In statele cele mici ale Eladei, precum si in Roma pe la inceputu erá usioru, fiindu-cà poporulu intregu se aduná din tempu in tempu si 'si manifestá vointi'a sa, dela care organele statului nu se poteau abate. Dupa ce inse statele prin conglomeratiune de popóre s'au maritu, acésta manifestare de vointia a devenitu impossibila; s'a ivitu necesitatea corpuriloru representative.

Diferite sisteme representative, mai multu séu mai puçinu liberale, au incercatu in diferite state cu mai puçinu succesu de a validita in viati'a si in activitatea statului adeverat'a vointia a statului fatia de vointi'a individului, respective a organeloru esecutive. Acestu succesu atèrna, afara de alte impregiurari, cu deosebire dela modulu, cum se compunu acele corpuri representative, va se dica, dela legea de alegere.

Cu càtu legea de alegere este mai drépta, mai liberala, cu atàtu este data mai multu possibilitatea, cá in viati'a, in actiunea statului sè se validiteze adeverat'a vointia a poporului, a càruia aparintia organica este statulu, — si vice versa.

Voindu a aplicá aceste teorii la statulu ungaru, trebue se aruncàmu o privire in trecutu. Inainte de anulu 1848, adeca in tèmpulu privilegieloru, acele corporatiuni cari aveau se manifesteze vointi'a statului, representau numai o mica fractiune a cetatianiloru Ungariei si Transilvaniei, adeca castele privilegiate. Asiadér' atunci nu potea fi vorba de-o adeverata vointia a poporului, ci numai de vointi'a stariloru privilegiate, cari substituiea vointi'a statului.

La anulu 1848 s'a facutu incercarea de a se pune si in tierele ungare in loculu vointiei unoru clase privilegiate vointi'a statului, séu cu alte cuvinte s'a proclamatu egal'a indreptatire politica. S'a proclamatu in forma, in materia inse nu s'a esecutatu niciodata. Nu s'a realisatu egalitatea din acea causa cà clasele privilegiate, cari representau vointi'a statului, si cari prin legi aveau se realiseze egala indreptatire, apartineau séu dupa origine séu prin assimilare mai eschisivu nationalitatiei maghiare, si, deórece semtiulu nationalu la maghiari era desteptatu in gradu mare, n'a fostu nimica mai naturalu, decàtu cá acele clase privilegiate de nationalitate maghiara se creeze astfeliu de legi, prin cari egal'a indreptatire se póta fi esecutata mai multu in favórea cetatianiloru maghiari, astfelu cá vointi'a claseloru privilegiate de mai nainte se nu fia inlocuita prin adeverat'a vointia a intregului poporu, ci prin vointi'a unei pàrti, adeca prin vointi'a elementului maghiaru. Atàtu legile din 1848 càtu si punerea loru in lucrare constata aceast'a tendintia, si resultatulu este, cà intr'adeveru in statulu nostru nu se esecuta vointi'a intregului, ci numai vointi'a elementului maghiaru ce s'a urmatu dela 1848 incóce si anume in er'a constitutiunala dela 1867 incóce, nu este decàtu continuarea tendintieloru incepute la anulu 1848, nu este decàtu tendinti'a, de a asigurá 'si intari vointi'a specifica maghiara si a face impossibila manifestarea adeveratei vointie a intregului. Dovada despre acést'a ne suntu legile municipale, arondarea municipieloru si a cercuriloru de alegere si cu deosebire legea de alegere esceptionala pentru Transilvani'a, indreptata espresu in contra Romaniloru.

Déca elementulu maghiaru ar' fi majoritatea precumpanitória a locuitoriloru din Ungari'a, precum suut Germanii in Germani'a, Francesii in Franci'a etc. atunci acést'a procedere ar' fi nenorocire numai pentru respectivele minoritati, nu inse pentru statu. Dér' din intemplare elementulu maghiaru este in minoritate in statulu nostru si de aci urméza tóte acele calamitati, cari se intempla totudéun'a acolo, unde minoritatea 'si pune vointi'a s'a peste vointi'a majoritatiei.

(Va urmá.)

*) Damu locu acestui articulu pentru cá se véda cetitorii nostri cum cugeta chiaru si aceia dintre noi, cari facu in impregiurarile de façia pretensiunile cele mai modeste. Ne reservamu inse de a espune la sfèrsitu si observarile nóstre cu deosebire in privinti'a directiunii de idei centralista, ce conduce firulu acestui articulu. Red.

Atentatulu dela 2 Decembre.

Atentatulu dela 2 Decembre comisu in contra persónei d-lui ministru-presiedinte Bratianu, va veni in curèndu inaintea Curtii cu jurati, care se va convocá pentru acestu scopu in sessiune estraordinara. Persónele cari s'au aflatu in arestu preventivu la penitentiarulu din Vacaresci s'au pusu in libertate, afara de asassinulu Pietrariu, si de prevenitii Patescu diaconulu Càrlova si Tanase Ionescu, servitoriu la d. Grandea cari sunt detinuti la prefectur'a politiei din capitala. Pèna ce se va incepe processulu

inaintea Curtii cu jurati, punemu sub ochii cetitoriloru unu manifestu alu asianumitului „consiliu secretu de 50“ care ilu vedemu publicatu in „Romanulu“ dela 6 Ianuariu si care a fostu adresatu inca in Novembre mai multoru diare. Elu suna asia :

„Domnule redactoru ! Avemu onórea a ve inaintá apelulu ce amu adresatu d-loru Bosianu, Cretiescu, Codrescu, Mann, Marzescu, Gr. Sturdza si Vernescu spre a primi ministeriulu, candu sentinti'a consiliului se va esecutá. Spre sciinti'a d-vóstre.

Consiliulu secretu de 50.

Domnule !

„Este in genere cunoscutu, cà tiér'a nóstra merge din reu in reu, cà guvernele in generalu au fost si sunt lipsite de patriotismu, de sinceritate, si mai alesu guvernulu actualu.“

Ar' fi de prisosu a mai enumerá actele anti-nationale, actele degradatóre ce s'au comisu, le cunósceti cu totii, totu atàtu de bine cá si noi.

In fati'a loru consiliulu secretu de 50 a condamnatu pe primulu-ministru I. C. Bratianu a fi ucisu prin unulu din membrii consiliului secretu, acordandu-i totu-deodata dreptulu a puté face recursu la poporu in terminu de 20 dile.

Cunóscemu asemenea, cà scepticismulu a patrunsu pêna la óse pe Romani, in càtu astadi vorbele nu mai sunt crediute, ci voru numai fapte, cari ar' putea se-i scape de acést'a bóla periculósa, care duce siguru o natiune la perire, — si cà primulu-ministru I. C. Bratianu crediendu cà si acést'a sentintia este vre-o fàrsa, va lasa se tréca termenulu, preferindu a fi ucisu de càtu se abandone puterea, ce imbata pe omu dupa chiaru vorbele dise de dênsulu in 1868 in fost'a sala Slatinénu : „Voi, cetatiani, sunteti vinovati, càci dupa ce ve vedeti ómenii ajunsi la putere, ii lasati a face totu fara a'i mai controla.

Totusi in vedere, cà se póte intempla, de ceea ce nu credemu capabilu pe primulu-ministru I. C. Bratianu, se se créda destulu de fórte, destulu de inocentu, destulu de patriotu (sic !) in càtu se parasésca pentru doue luni puterea, pêna ce alegetorii se voru pronuntiá din nou pentru dênsulu si contra sentintii Consiliului secretu de 50 ;

Ve rugamu, in numele poporului romanu, in interesulu Romaniei, in numele viitorului generatiunii romane, se primiti sarcin'a de ministru in acestu intervalu, càci sunteti singuri, cari ar' putea se garanteze libertatea alegeriloru.

Convinsi cà patriotismulu d-vóstre va fi mai presusu de ori-ce intriga, de ori-ce passiune, ve rugamu se primiti sarcin'a de ministru, si in casulu candu sentinti'a consiliului de 50 secretu va deveni unu faptu implinitu, spre a se putea probá inaintea Europei, cà consiliulu secretu de 50 a avutu dreptate se condamne la mórte pe mistificatorulu, pe tradatorulu, pe vendietorulu de patria prim-ministru I. C. Bratianu precum si pe celu ce a voitu se corrupa natiunea spre a o puté dominá.

Romani adeverati, ceremu concursulu vostru de patrioti sinceri, spre a puté o data tiér'a se'si recapete suveranitatea si se se puna basele adeveratului si sincerului constitutionalismu, adeveratei democratii. — Datu in Bucuresci la 8 Novembre 1880.“

Consiliulu secretu de 50.

Retiparirea cartiloru bisericesci romane.

Raportulu

privitoriu la revisuirea si editarea càrtiloru bisericesci, presentatu comissiunei santului Sinodu de prea santitulu Melchisedecu, Episcopulu de Romanu, in sessiunea de tómna a anului 1880.

„Literatur'a nóstra bisericésca, in tempu aprópe de trei sute de ani, a facutu cele mai mari servitii natiunei nóstre, pe de o parte prin respandirea in poporu a salutareloru idei religióse si morale ale crestinismului, éra pe de alt'a prin pastrarea unitatii limbei romane la romanii de pretutindenea. In privirea I-a : cartile nóstre bisericesci au avutu si au acela privilegiu esceptionalu, ca, fiindu traduse intr'o limba intielésa de poporu, fia-carele póte trage din ele folosulu sufletescu, mai multu séu mai puçinu, dupa zelulu seu si dupa starea desvoltarii sale intelectuale si morale ; ceea ce nu se intempla totu asia si cu alte némuri crestine, cari pentru cartile bisericesci, intrebuintiédia vre-una din limbele mórte, pe care le intielegu numai acei, ce le invétia, cá pe nisce limbi mai multu séu mai puçinu straine. Romanulu are unu mare privilegiu — de-a audi si in biserica aceeasi limba, pe carea o a invetiatu dela muma-s'a si cu care se servesce in traiulu seu casnicu si socialu.

Noi suntemu datori cu cea mai mare stima si evlavia literatiloru romani din trecutu, atàtu clerici càtu si laici, din tóte provinciile romane, cari, dupa ce au lucratu pentru introducerea limbei romane in biseric'a loru nationala, au sciutu se o cultive, se o inbogatiésca dupa potintia, se o conserve in starea, cum o a formatu si desvoltatu istori'a natiunei nóstre, si se ni o predé noue celoru de astadi, cá pe o mostenire nepretiuita, aratandu-ne totu-odata si calea, pe care trebue se continuamu si noi mai departe in cultur'a, desvoltarea si conservarea ei.

In privinti'a unitatiei limbei nóstre nationale, literatur'a nóstra bisericésca a fostu si este unulu din cei mai mari factori, cari au contribuitu la pastrarea acestei unitati. Este multu timpu, de candu romanii s'au despartitu istoricesce si politicesce, formandu deosebite grupuri, printre deosebite nationalitati si sub deosebite guvernaminte, cari nu poteau avé interesse de a conservá unitatea nationala a romaniloru nici intr'o privire ; limb'a loru inse, cu tóte tendentiele opuse, a remasu aceeasi, pentru-cà a avutu aceeasi carte, aceeasi literatura bisericésca, prin care isi cultivau inteligenti'a si anim'a. Ori-unde se scieá ori-se tiparíea o carte bisericésca romana, aducea lumina si invetiatura tuturoru romaniloru, ori in ce tieri s'ar' fi aflatu ei, pentru-cà ea erá scrisa in limb'a comuna totororu romaniloru, fia ea esita din tipografiele Moldovei, ale tierei muntenesci, ale Ardealului, ba chiaru ale Ungariei si ale Basarabiei. Tergovistea, Sucév'a, Bucuresci, Iasii, Govor'a, Sf. Sav'a dela Iasi, Romniculu, Cetatiui'a dela Iasi, Sneagovulu, Radautii, Buzeulu, Monastirea-Némtiului, Brasiovulu, Dubasarii, Sibiiulu, Kisineulu, Oradea, Belgradulu, Bud'a, — ba chiaru si Blasiulu unitu, tóte localitati departate unele de altele prin mari distantie si inprasciate prin diferite tieri si natiuni, produceau carti romanesci pentru romanii de pretutindenea, din Munteni'a, din Moldov'a, din Ardealu, din Russi'a, din Ungari'a, din Bucovin'a, din Turci'a, din Serbi'a, din Bulgari'a. Éta ce mare servitiu au facutu cartile bisericesci romane, cu limb'a loru poporala romana unitatii limbistice a némului romanescu. Biseric'a cu cartile sale a fostu o adeverata scóla de cultura si pastrarea limbei si de iubirea nationala intre deosebitele ramuri ale némului nostru, inprasciatu prin o multime de tieri si némuri deosebite, de multe-ori fórte dusimane neamului de romanu. Acést'a binefacétóre inriurire asupra limbei romane o a esercitatu biseric'a si literatur'a ei pêna in dilele nóstre. Noi scimu cu totii, cà in Romani'a nóstra, pêna nu de multu, au existatu tipografii pentru cartile nóstre bisericesci la mitropoli'a din Iasi, la episcopi'a din Buzeu, la monastirea Némtiului, la episcopi'a de Romanicu ; chiaru in Basarabi'a, inca pêna nu de multu a existatu in Chisineu o tipografia bisericésca, infiintiata dupa luarea Basarabiei si conservata prin vrednicii de amintire archiepiscopi si episcopi ai Basarabiei : Gavrilu, Dimitrie, Irinarchu si Antonie ; acum inse ea nu mai exista, si cartea romanésca din bisericiele Basarabiei pere vediendu cu ochii, inlocuindu-o cea slavona. Acést'a inse nu trebue se ne mire prea multu, dér' ceea, ce trebue se ne puna pe gandu si se ne intristedie fórte multu, este cà, de vreo 20 de ani, chiaru in Romani'a libera, in Moldov'a si Munteni'a, nu mai exista nici o tipografia de carti bisericesci. — Cele din urma ce au existatu, s'au inchisu si sequestratu de gubernulu romanu cu ocasi'a secularisarii averiloru bisericesci sub domni'a principelui Cuza. O singura tipografia de carti bisericesci romane exista astadi la Sibiiu in Ardealu, infiintiata de repausatulu intru fericire mitropolitulu Andreiu Siaguna, iu care s'au retiparitu multe carti bisericesci.

Ce s'a intemplatu in tiér'a nóstra in acestu periodu de 20 de ani, de candu s'au desfiintiatu tipografiile de carti bisericesci ?

In acestu intervalu tóte spiritele, din tóte starile societatii nóstre, au fostu coprinse de o mare aprindere a semtimentului nationalu, de o nesuintia neinvincibila càtra reforme si prefaceri in starea nóstra politica si sociala. Resultatele acestei porniri au fostu mari, nu le potemu tagadui. Dér' cá ori-ce aprindere, n'a fostu scutita nici de esagerari si de gresieli. Multor'a li s'a parutu, cà totu, ce a existatu in trecutulu nostru, a fostu reu, trebuesce parasitu, trebuesce prefacutu, trebuesce modernisatu. A striçá este usioru, a creá este greu. Ideile cele noue si institutiile cele noue s'au gasitu gat'a si s'au imprumutatu dela alte natiuni, mai civilisate decàtu noi. Biseric'a romanésca inse noua si literatura bisericésca noua nu s'a potutu gasi gat'a nicairea si a se transportá in tiéra. — De aceea, ele au remasu in o stare inapoiata si putemu dice in negligentia. Nu este aci loculu a ne intinde asupra starei bisericei nóstre in genere, buna séu rea ; aci avemu a ne ocupá numai de càrtile bisericesci.

In curgere de 20 de ani, la noi in Romani'a nu s'au mai tiparitu carti bisericesci, afara de càteva tiparite in monastirea Némtiului, unu Ceaslovu si o Liturgia, cari se datorescu zelului celoru din urma stareti ai acelei monastiri, archimandritulu Gerasimu si Temoteiu, cari au intrebuintiatu la acést'a propriele loru mijlóce, si apoi lips'a de ele i'a facutu se incetedie. In timpulu acest'a, trebuinti'a, ce se simtiá in tiéra de carti bisericesci, s'a indeplinitu prin resturile editieloru facute de repausatulu mitroplolitu Nifonu in Bucuresci in tipografi'a ce fusese infiintiata acolo de densulu, si de cele facute de repausatulu episcopu alu Romnicului Calinicu, in tipografi'a infiintiata acolo de elu si dupa mórtea s'a daruita de elu, impreuna cu o parte din cartile remase, primariei din Craiov'a ; de asemenea din restulu cartiloru remase de la neuitatulu mitropolitu Andreiu Siaguna la Sibiiu.

De si inse acum nu s'a facutu nici unu passu seriosu pentru inlaturarea acestui mare reu — lips'a de carti bisericesci, — nu potemu trece cu vederea tendinti'a ce s'a manifestatu si mantine de unu timpu in multe spirite din societatea nóstra, atàtu in membrii clerului, càtu si la multi dintre mirenii carturari ; tendinti'a, care inpinge la reforme si in ramulu literaturei propriu dise bisericesci ; tendinti'a, carea constá a) in introducerea neologismeloru limbei literarie moderne, si in cartile bisericesci, cu alte cuvinte, in purismulu exageratu alu limbei, cu care romanii au fostu istoricesce in contactu, si inlocuirea loru cu espressiuni latine séu francese introduse din nou ; b) in inlocuirea litereloru cirilice cu cele latine, dupa cum se obicinuesce astadi in genere in scrierea si literatur'a romana. Nisuirea acésta se manifestedia mai cu sêma la preotii cei tineri intr'unu modu cu totulu nematuru si fàra logica, cari singuri dela sine, fàra cunoscintie limbistice, modifica dupa placulu loru espressiunile intrebuintiate in cartile bisericesci, crediendu prin acest'a, cà isi dau recomendatia de ómeni ai progresului. Ba inca unii s'au apucatu singuri dela sine, d. e. in Craiov'a, se tiparésca cartile bisericesci dupa ideile loru cele anguste, puindu-se sub firma unui evreu tipografu din acelu orasiu, carele inca din anulu trecutu a publicatu unu anuntiu, cà s'a hotaritu a corege si a tipari elu tóte cartile bisericesci romane. Mai mare insulta de càtu acésta nu póte fi pentru biseric'a nóstra ! Casulu acesta s'a adusu la cunoscinti'a sfàntului sinodu in sessiunea trecuta de càtra inaltu Prea Santitulu mitropolitu alu Moldovei.

(Va urmá.)

Diverse.

(Societatea academica Junimea) corporatiune romana a universitatii Francisco-Iosefine din Cernauti va arangiá o serata impreunata cu dansu in folosulu fondului societatii Marti in 8 Februariu st. n. iu sal'a otelului „La volturulu negru“.

[Lucrarile conscriptiei poporului] s'au terminatu in multe locuri. Foiloru dela Clusiu li se anuntia, cà poporatiunea din Budapest'a s'ar' fi urcatu la cifr'a de 365,512, intre cari 10,216 sunt soldati. Inainte cu 10 ani capital'a ungurésca avea numai 270 mii locuitori, a sporitu dér' cu a trei'a parte, — este intrebare numai, déca acésta parte pe langa Evrei si Nemti, va cuprinde si multi Maghiari de aceia, cari n'au avutu lipsa de a plati tacs'a de 5 fl., pentru cá se se póta mandri c'unu nume unguresču !

(Comissiune de superarbitriu.) Comissiunile mixte si permanente de superarbitriu, ce sunt instituite in Brasiovu, Sibiiu, Clusiu si Alb'a-Iuli'a se voru intruni in anulu 1881 la 3 Ianuariu, 1 Februariu, 1 Martiu, 1 si 2 Aprile, 2 si 3 Maiu, 1 si 2 Iuliu, 1 si 2 Iuliu, 1 si 2 Augustu, 1 Septembre, 6 si 7, 20 si 21 Octobre, 2 Novembre si 1 Decembre st. n. Presiedintii civili sunt : Brasiovu : Iuliu de Szentiványi, comite supremu alu comitatului Brasiovu si Fagarasiu ; Sibiiu : Friedr. Wächter, comite supremu alu comitatului Sibiiu ; Clusiu : comite Coloman Eszterházi, comite supremu alu comit. Clusiu : Alb'a-Iuli'a : Mich. Elekes (care locuiesce la Czinfos langa Muresiu-Ladosiu). — Municipiele sunt datóre cá celu puçinu cu 8 dile inaintea terminului respectivu de supsrarbitriu se faca cunoscutu presiedintiloru civili numerulu celoru ce voru a se supune cercetarei.

(Vasele perdute.) In lun'a Novembre 1880 s'au semnalatu cá perdute urmatórele vase cu pânze : 107 anglese, 35 norvegiene, 33 germane, 24 olandese, 17 francese, 13 americane, 13 suedese, 9 danese, 4 austriace, 4 italiane, 4 ruse, 3 spaniole, 2 portugese, 1 grecu, 8 cu pavilióne necunoscute, peste totu : 277. In aceeasi luna, s'a semnalatu cá perdute urmatórele vapóre : 19 anglese, 4 germane, 3 norvegiane, 2 francese, 1 austriacu, 1 olandesa, 1 italianu, 2 cu paviliône necunoscute ; peste totu 33.

[Furtuna mare in Angli'a.] Se telegrafézа dela Londra 19 Ianuariu : O furtuna violenta cu viscolu de zapada in tóta Angli'a ; au fost multe naufrage in lungulu tiermuriloru ; mai multe trenuri de drumu de feru sunt nomolite in zapada ; vapórele de posta d intre Douvres, Calais si Ostend'a 'si au intreruptu servitiulu ; strieàtiunile causate pe Tamis'a sunt pretiuite la 50 milióne franci ; vr'o suta de bàrci au fost inecate.

(Armat'a germana.) Dupa anuariulu militaru din anulu 1881—1882, armat'a germana cuprinde pe piciorulu de pace, dupa nou'a organisare : 18,128 oficeri, 427,274 ómeni, 81,629 cai ; adica 109 oficeri, 25,615 ómeni, 1,736 cai mai multu de càtu in trecutu. Sporirea cuprinde : pentru Prussi'a 8 regimente de infanteria ; pentru Bavari'a, 1 regimentu de infanteria ; peste totu 556

oficeri, 19,928 ómeni. Sporirea artileriei de campania cuprinde: pentru Prussi'a, 1 regimentu si 24 baterii de campania; pentru Saxoni'a 2 baterii de artileria de campania; pentru Würtemberg 2 baterii; pentru Bavari'a 4 baterii.

(Crearea de observatorii meteorologice si magnetice la regiunile polari.) — Societatea de geografia din Rom'a a primitu comunicatiunea raportului d-lui Cora, representantului Italiei la conferinti'a internationala, tienuta la Berna in lun'a lui Augustu. Scopulu acestei conferintie era de a se intruni opiniunile diferiteloru natiuni in privinti'a studiarei cestiuniloru meteorologice si magnetice in regiunile polare. Austri'a, Russi'a, Suedi'a, Norvegi'a, Danemarc'a si Germani'a au declaratu formalu, cà sunt dispuse a tramite missionari sciintifici inca din anulu 1882 pêna la anulu 1883, in punctele, pe cari savantii le voru indicá spre a face observatiunile necesarii. Cheltuial'a totala pare a se urcá pêna la unu milionu si jumetate. Rusi'a e dispusa a dá 150.000 de franci (!!) Suedi'a 80,000. Norvegi'a 40,000; Danemarc'a 50,000; Austri'a 20,000; Holand'a 10,000; si Germani'a 445,000. D-nu Cora ar' dori, cá si Itali'a se iea parte la acést'a intreprindere. In casulu acest'a ea ar' trebui se stabilésca in campiile Americei-meridionale unu observatoriu sciintificu timporariu, pentru carê ar' trebui o cheltuiala de 80,000 de franci. In privinti'a acést'a cestiunea nu s'a discutatu inca pe deplinu. „F. R."

[Populatiunea Constantiei]. Estragemu dintr'unu raportu alu prefectului de Constanti'a uumatórele date statistice, cari dovedescu càtu de baltiata este populatiunea unoru locuri din Orientu. Populatiunea Constantiei dupa ultim'a numeratiune este de 5203 de suflete, dintre cari 1804 sunt tatari; 1543 greci; 510 turci; 348 bulgari; 279 romani; 234 israeliti germani; 97 israeliti spanioli; 13 israeliti turci; 175 armeni; 127 tigani turcesci; 66 germani; 32 anglesi; 23 francesi; 18 italiani; 12 ungari; 8 rusi; 6 arabi; 5 poloni si 3 serbi. Orasiulu are dóue biserici: 1 grecésca si 1 armenésca: biserica romanésca nu esista inca; 1 capela catolica, o sinagoga; 4 mosiee si o capela bulgarésca. Scóle se afla dóue: un'a de baiati si un'a de fete, cari capeta amendóue subventiune de la magistratulu orasiului. Dintre 74 baiati de scóla: 17 sunt romani, 13 greci, 14 musulmani, 21 israeliti, 4 bulgari, 3 armeni si 2 germani. Mortalitatea populatiunii façia de nascere este mare. Acést'a pare a resultá din impregiurarea, cà partea cea mai mare a populatiunii traiesce in casatorii nelegitime.

[Vest'a de scapare.] Numerósele sinistre, ce obvinu pe mare, au facutu pe anglesi sè se ocupe deja de multu cu aflarea de mijlóce de a imputiná, pe càtu se póte, numerulu victimeloru acestoru sinistre. Cea mai nóua inventiune ce urmaresce acestu scopu este asia numit'a Vest'a de scapare despre care mai facuramu o scurta amintire. Ea e in tóte asemenea unei veste de tóte dilele, ce o póte portá omulu sub hain'a sa, are placut'a insusire de a scapá pe purtatoriulu seu de inecare, candu cade in apa. Acestu minunatu vestmentu este facutu din o stofa, care este impermeabile atàtu façia de gazu càtu si facia de apa. Este duplu: spatiulu dintre captusiéla si stof'a de deasupra se imple cu doue sàruri forte solubile in apa, a càroru actiune un'a asupr'a celeialalte este astfeliu, cà potu desvoltá iute o mare cantitate de gazu. Vest'a este astfelu facuta cà se póta dupa voie lasa apa se petrunda la aceste doue sàruri. Venindu in contactu cu ap'a numai decàtu se desvólta gazulu, care in càteva momente imfla vest'a. Gazulu mantienutu intre apa si stof'a vestei tinde a respinge ap'a cu atàta mai tare, cu càtu pressiunea devine mai mare. Totulu este calculatu astfeliu, cá gazulu se nu capete o espansiune atàta de mare, incàtu se faca stof'a vestei se plesnésca. — Esperimentele facute in Sheffield cu acestu folositoriu vesmentu au fostu fórte satisfacêtórie. Intr'unu stabilimentu de bài unulu dintre amploiati a fostu imbracatu cu vest'a si supusu la unu dusiu puternicu. Vest'a a devenitu cu totulu uda fara inse sè se simtia. Ap'a neputendu se patrunda prin stofa nu s'a pututu desvoltá nici gazulu, care se imfle vest'a. Acést'a probéza, cà purtarea vestei in plóie nu ofere nici unu inconvenientu. Dup'acést'a aruncara pe omulu cu vest'a intr'unu bassenu. Dupa cufundare indata aparù la suprafaci'a apei. Vestmentulu seu se imflase si 'lu tienea cu atàta energia deasupr'a apei incàtu elu pe langa tóte opintirile ce le facù sè se cufunde nu putù reusi. Acést'a Vesta de scapare sémane in fondu cu cingatórile de innotatu, cari se imfla cu ajutoriulu aerului. Deosebirea este numai, ca la vesta imflarea se face de sine, indata ce cade cineva in apa. Acést'a este de siguru o insusire forte pretiósa.

[Dantele mecanice.] Unu americanu si unu anglesu pretindu a fi inventatu o masina, care spre cea mai mare bucuria a celei mai frumóse jumatati a omului nu va intardiá se produca pe campulu industriei danteleloru aceea-si revolutiune, pe care a produs'o resbelulu mecanicu alu francesului Iacquart in industri'a matasariiloru. Inventatorii pretindu, cà dantelele tiesute cu masina nu se deosebescu intru nimic'a de cele mai fine dantele de Bruxelles. Cu acésta masina, care pune in miscare 1800—2000 de fuse si impunge cu 200—300 de ace, este in stare unu singuru omu se produca lucrulu mai multoru sute de femei. Masin'a este in stare a produce orice mustre de dantele si chiaru a repará pe cele vechi. — Fiinducà lucrulu vine din Americ'a, este bine a-'lu primi cu reserv'a cuvenita!

(La Taborszky si Parsch) in Budapest'a au aparutu in timpulu din urma urmatórele piese: „Quadrilu Hubert Cooke" de A. A. 1 fl., „Idylle" asupra unoru cantece poporale arangiate pentru pianu de Székely Imre unu caietu 3 fl., „Stefanie" si „Rudolf" ciardasiu, ambele de Rácz Pál cate 1 fl. Arii originale la poesiile lui „Petöfy" compuse de Eugen Hubay, unu albumu 5 fl. „Fantasia" Nr. 5 arangiata pentru pianu de Abrány Kornél 1 fl. 50 cr., „Hét eredeti magyar dal" tecstulu si musica de Szende Lajos 1 fl. — „Schweizerhaus Rendez-vous" polka française de Philipp Fahrbach jun. 60 cr.

Nr. 12321/880.

Concursu.

Pentru ocuparea postului vacantu de assistentu de ingineru urbanu cu unu salariu anualu de 800 fl. si 200 fl bani de quartiru se escrie prin acést'a concursu.

Voitorii de a ocupá acestu postu au — pe langa asternerea documenteloru, cumcà respectivii nu au trecutu peste etatea de 40 de ani si cá suntu indreptatiti de a 'si exercé specialitatea de ingineru de sine statatori — de a 'si asterne petitiunile astufeliu instruate pêna in 15 Martiu 1881 subscrisului magistratu urbanu.

Brasiovu 31 Decembre 1880.

3—3 **Magistratulu urbanu.**

☛ **Rogamu pe toti domnii, càti voiescu a avé numerile acestei foi dela inceputulu anului, a grabi cu prenumeratiunea.**

Administratiunea.

Pretiurile cerealeloru

in piati'a Brasiovului din Ianuariu 1881.

	Hectolitre. fl. cr.		Hectolitre. fl. cr.
Granu fruntea	8.—	Mazerea	6 90
Granu midiulocu	7.20	Lintea	10.—
Granu de diosu	6.50	Fasolea	4.30
Mestecatu	6.10	Cartofi	11 30
Secara frumósa	5.50	Sementia de inu	4.20
Secara de midiulocu	5.20	„ de cânepa	1.15
Ordiulu frumosu	3.90	1 Chilo.	fl. cr.
Ordiulu de midiulocu	3.50	Carne de vita	—.44
Ovesulu frumosu	2.10	„ de rimatoriu	—.44
Ovesulu de midiulocu	1.90	„ de berbece	—.20
Porumbulu	3.10	100 Chilo.	fl. cr.
Meiu	5.30	Seu de vita prospetu	35 —
Hrisca	—.—	„ „ topitu	48.—

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 21 Ianuariu st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	108.91	Imprumutulu cu premiu ung.	107.25
Imprumutulu cailoru ferate ungare	125 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	107.25
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	82.80	Rent'a de harthia aust.	72.65
dto. (II-a emissiune)	99.30	„ de argintu „	73.75
dto. (III-a emissiune)	86.40	„ de auru „	88.15
Bonuri rurale ungare	97.—	Losurile din 1860	130.80
dto. cu cl. de sortare	95.50	Actiunile bancei austr.-ungare	820.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	97.—	„ bancei de creditu ungaro	260.—
dto. cu cl. de sortare	94.50	„ bancei de creditu austriace	283.75
Bonuri rurale transilvane	95 25	Argintulu in marfuri	—.—
„ croato-slav.	97.—	Galbini imperatesci	5 56
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	94 50	Napoleond'ori	9.39
		Marci 100 imp. germ.	58.10
		Londr'a	118.70

Editoru: Iacobu Muresianu. Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.